

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΜΕΛΟΥΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.— Πρασιαὶ ἢ Βρασιαὶ τῆς Κυνουρίας, ὑπὸ Κωνστ. Α. Ρωμαίου.

Ὅταν ὁ Πόλεμος εἰς τὴν θαυμασίαν Εἰρήνην τοῦ Ἀριστοφάνους ἐτοιμάζῃ τὸν μωττωτόν, εἶδος δριμείας σκορδαλιᾶς, εἰκόνα τῆς ἐκ τοῦ πολέμου δυστυχίας τῶν πόλεων καὶ ἐμβάλλων πράσα κατὰ τὸν Σχολιαστὴν ἀναφωνῇ (στ. 242 κέ)

*ὦ Πρασιαὶ τρισάθλια καὶ πεντάκις
καὶ πολλοδεκάκις, ὡς ἀπολείσθε τήμερον.*

Ὁ Τρυγαῖος ἐπιλέγει:

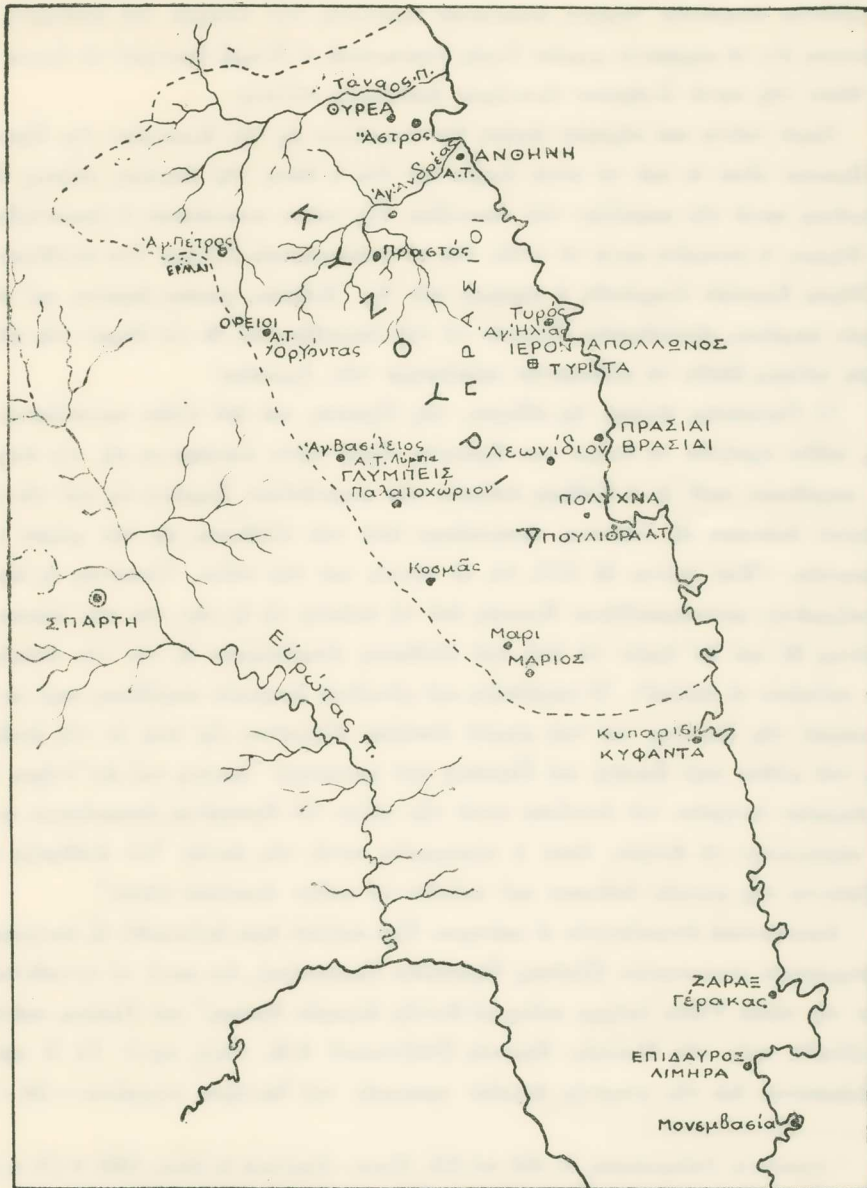
*τουτὶ μὲν, ἄνδρες, οὐδὲν ἡμῖν προῶγμα παῶ
τὸ γὰρ κακὸν τοῦτ' ἐστὶ τῆς Λακωνικῆς.*

Ἡ προσωρινῶς καθησυχαστικὴ βεβαίωσις τοῦ Τρυγαίου σημαίνει, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῶν Πρασιῶν τῆς Ἀττικῆς, τῶν ὁποίων ἡ θέσις ὅπως καὶ ἡ λατρευτικὴ σημασία (Παυσ. I, 31, 2) κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν καὶ τὸν μικρὸν λιμένα τοῦ Πόρτο Ράφτη, ὅπου καὶ τοπωνύμιον Πρασᾶς, εἶναι ἤδη ἐξακριβωμένη. Πρόκειται περὶ τῶν Πρασιῶν τῆς Λακωνικῆς, παλαιᾶς προδωρικῆς πόλεως, μετεχούσης εἰς τὴν ἀμφικτιονίαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐπὶ τῆς νήσου Καλαυρείας, τοῦ σημερινοῦ Πόρου.

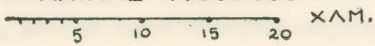
Τῆς Λακωνικῆς πόλισμα ἐπιθαλάσσιον καλεῖ ὁ Θουκυδίδης (II, 56) τὰς Πρασιάς, ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι τὸ 430 μὲ στρατηγὸν τὸν Περικλῆ εἰς ἀντίποινα τῆς εἰσβολῆς τῶν Λακεδαιμονίων ἐκτὸς ἄλλων «τῆς τε γῆς ἔτεμον καὶ αὐτὸ τὸ πόλισμα εἶλον καὶ ἐπόρθησαν». Ἡ λεηλασία ἐπανελήφθη καὶ βραδύτερον τὸ 414 (Θουκ. VI, 105 καὶ VII, 18), ὥστε νὰ δικαιολογοῦνται οἱ οἰκτιρμοὶ τοῦ Ἀριστοφάνη. Ἀλλ' ἡ ἀκριβὴς τοποθέτησις τῶν Πρασιῶν ἐπετεύχθη καὶ τοῦτο μετὰ πολλὰς πλάνας ἐκ τῆς διεξοδικῆς περιγραφῆς τοῦ Παυσανίου (III, 24, 1-5) καλοῦντος τὴν πόλιν Βρασιάς. Πρῶτον ὁ παλαιὸς Boblaye¹ μὲ τὴν θαυμαστὴν διόρθωσίν του (Παυσ. Spiro, ἔ.ἀ. ῤ pro ζ') ἐπέτυχε νὰ καθορίσῃ τὴν θέσιν τῶν Κυφάντων παρὰ τὸ σημερινὸν Κυπαρίσσι, ἀπεχόντων 100 στάδια ἀπὸ τοῦ Ζάρακος, τοῦ τωρινοῦ Γιέρακα. Ἐπειδὴ τὰ παρὰ τὸν Τυρὸν σημαντικὰ ἐρείπια τείχους τοῦ ἔκαμαν ἐντύπωσιν ἐτοποθέτησεν ἐκεῖ τὰς Βρασιάς, ποῦ ἀπέχουν πλοῦν διακοσίων σταδίων ἀπὸ τῶν Κυφάντων. Προσεκτικώτερος κατόπιν ὁ Bursian² καὶ μὲ ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν τῶν ἀποστάσεων εὔρεν ὅτι τὰ κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ Λεωνιδίου ἀξιόλογα ἐρείπια ἀρχαίας πόλεως ἀνταπεκρίνοντο καλύτερον εἰς τὰς ἐνδείξεις τοῦ ἀρχαίου περιηγητοῦ. Τὸν Bursian ἠκολούθησαν πάντες

¹ POUILLON BOBLAYE, Recherches géographiques sur les ruines de la Morée (1836), σελ. 102.

² BURSIAN, Geographie von Griechenland (1872), τ. II, 133, 134, 1.

Α.Τ. = Αρχαῖον τεῖχος
 Κλίμα 1:300.000

οί κατόπιν¹, ἡ δὲ ἀνασκαφή μου τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Τυρίτα² ὑπεράνω τοῦ μνημονευθέντος ἐπιφανοῦς τείχους ἀπέκλεισεν ὀριστικῶς τὴν ἐκδοχὴν τοῦ Boblaye, βεβαιώσασα ὅτι τὸ σημερινὸν χωρίον Τυρός (τσακωνικά, ὁ Ντερὲ) διατηρεῖ τὸ ὄνομα καὶ τὴν θέσιν τῆς κατὰ Στέφανον ὁμωνύμου Λακωνικῆς πόλεως.

Παρὰ ταῦτα καὶ σήμερον ἀκόμη δὲν γνωρίζουν εἰς τὴν Κυνουρίαν ὅτι Πρασιαὶ καὶ Βρασιαὶ εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ ὅτι ἡ θέσις τῆς ἀρχαίας πόλεως εἶναι ὀρισμένως κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ Λεωνιδίου. Εἰς τοῦτο συνετέλεσεν ἡ ὀνοματοθεσία τῶν δῆμων, ἡ γενομένη κατὰ τὸ 1835, ὅτε τὸ τοπογραφικὸν ζήτημα ἦτο ἀκαθόριστον καὶ δῆμος Βρασιῶν ὠνομάσθη ἡ περιοχὴ τοῦ Ἁγ. Ἀνδρέου, χωρίου βορείως καὶ πολὺ μακρὰν κειμένου, εἰρηνοδικεῖον Πρασιῶν τὸ τοῦ Λεωνιδίου, εἰς δὲ τὸν δῆμον τῆς αὐτῆς μικρᾶς πόλεως ἐδόθη τὸ αὐθαίρετον νεόπλασμα τῶν Λιμναίων.

Ὁ Πausanias ἀγνοεῖ, ὡς εἶδομεν, τὰς Πρασιάς καὶ ἐπὶ πλέον καταγίνεται νὰ εὕρη, πόθεν προῆλθε τὸ ὄνομα τῶν Βρασιῶν. Πρὸς τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπιχωρίαν παράδοσιν, καθ' ἣν ὁ Κάδμος ἐνέβαλε τὴν φωραθεῖσαν Σεμέλην ὡς καὶ τὸν νεογέννητον Διόνυσον εἰς λάρνακα, ἐκπεποῦσαν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος εἰς τὴν χώραν τῶν Βρασιατῶν. «Ἐπὶ τούτῳ δὲ (III, 24, 4) αὐτοῖς καὶ τὴν πόλιν, Ὁρειάτας ἐς ἐκεῖνο ὀνομαζομένην, μετονομασθῆναι Βρασιάς ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ τῇ ἐς τὴν γῆν τῆς λάρνακος· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐφ' ἡμῶν τὰ ὑπὸ τοῦ κλύδωνος ἀπωθούμενα ἐς τὴν γῆν ἐκβεβράσθαι καλοῦσιν οἱ πολλοί». Ἡ παράδοξις καὶ μοναδικὴ ἐπιχωρία παράδοσις περὶ καταποντισμοῦ τῆς Σεμέλης καὶ τοῦ μικροῦ Διονύσου ἐξηγεῖται ἀφ' ἐνὸς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ μύθου περὶ Δανάης καὶ Περσέως τοῦ γειτονικοῦ Ἄργου καὶ ἀφ' ἐτέρου διὰ τὴν ἀκμαίαν λατρείαν τοῦ Διονύσου κατὰ τὴν πόλιν. Οἱ Βρασιαῖται ἀποφαίνουσι κατὰ τὸν περιηγητὴν τὸ ἄντρον, ὅπου ἡ πλανωμένη κατὰ τὰς ἀκτὰς Ἴνῳ ἀνέθρεψε τὸν ἐπιζήσαντα τῆς μητρὸς Διόνυσον καὶ καλοῦσι τὸ πεδίον Διονύσου κῆπον³.

Διαφορετικὰ ἐτυμολογοῦν οἱ νεώτεροι. Πρὸ πολλοῦ ἔχει βεβαιωθῆ ἐξ ἐπιγραφῶν καὶ σημερινῶν τοπωνυμίων (Πράσος, Πρασούδα Πρασονήσι), ὅτι κατὰ τὸ νοτιοδυτικὸν ἄκρον τῆς νήσου Ρόδου ὑπῆρχε πόλις μὲ διττὴν ἐκφορὰν Βράσος⁴ καὶ Πράσος καὶ ἔχει παραβληθῆ πρὸς τὰς Πρασιάς - Βρασιάς (Selivanof AM, 1892, 241): Τὸ Π καὶ Β ἐναλλάσσονται διὰ τὴν γνωστὴν ἀρχαίαν προφορὰν τοῦ δευτέρου συμφώνου - βῆ - βῆ

¹ CURTIUS, Peloponnes, II, 449 καὶ 576. Wace - Hasluck εἰς BSA, 1908-9 (74 κέ.).

² K. A. ΡΩΜΑΙΟΣ, ΠΑΕ, 1911 253-279. Πρβλ. καὶ IG, V¹, 1517-1522.

³ Ἡ μικρὰ πλουσιωτάτη εἰς ὀπωροφόρα δένδρα πεδιάς κατὰ τὴν παραλίαν, τὰ περιβόλια τοῦ Λεωνιδίου, εἶναι ὁ κῆπος τοῦ Διονύσου διὰ τὸν φυσικὸν ἀναντίρρητον λόγον. Τὸ ἄντρον τῆς Ἴνους χωρὶς ἄλλας ἐνδείξεις ἐζήτησαν νὰ ταυτίσουν πρὸς τὴν μονὴν τῆς Σίντζας.

⁴ Ἐπὶ ἀρχαίῳ ἀγγείῳ (Amer. Journ. Philology, ὄχι Archäology ὡς σημειώνεται εἰς RE, Supplementband, V, Sp 747, 1908, 462) σημειώνεται: καλλίστα γὰς ἡ Βρασία ἡως ἐμὴν δοκεῖ.

(=μπέε—μπέε) βελάζουν τὰ πρόβατα εἰς τοὺς Ὀρνίθας τοῦ Ἀριστοφάνη. Ἡ Ἀμβρακία γράφεται καὶ Ἀμπρακία, ἡ Μυκήβερνα καὶ Μυκήπερνα εἰς ἀττικὰς ἐπιγραφάς¹.

Ἄλλ' ἡ γλωσσικὴ συμφωνία μεταξὺ Πρασιῶν καὶ Ρόδου δὲν εἶναι ἡ μόνη. Κατὰ τὴν ἀρκετὰ φωτεινὴν περιγραφὴν τῶν Βρασιῶν ὁ Πausanias ἀναφέρει καὶ τοῦτο: «ἄκρα δὲ ἐστὶν ἐν ταῖς Βρασιαῖς μικρά, προέχουσα ἡρέμα ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπ' αὐτῇ χαλκοῖ ποδιαίων ἐστήκασιν οὐ μείζονες, πῖλους ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ἔχοντες, οὐκ οἶδα εἰ Διοσκούρους σφᾶς ἢ Κορύβαντας νομίζουσι· τρεῖς δ' οὖν εἰσὶ, τέταρτον δ' Ἀθηναῖς ἀγαλμα». Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ ἄκρα αὐτῆ, ποῦ ὡς γλῶσσα γῆς καταβαίνει μαλακὰ πρὸς τὴν θάλασσαν εἶναι ἡ σήμερον ὀνομαζομένη Πλάκα, ὅπου ἀποβιβάζονται οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸ Λεωνίδιον. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐχρησίμευεν ὡς φυσικὸς λιμενοβραχίων ἐξασφαλίζων ἀπὸ νότου τὸν μικρὸν σήμερον κερωσμένον λιμένα, τὴν ἀποβάθραν τοῦ ὁποίου σημειώνουν λαξευταὶ ἐπὶ τοῦ βράχου βαθμῖδες. Σχετικὰ μὲ τὰ ἀγάλματα ὁ περιηγητὴς διστάζει ἂν εἶναι Διόσκουροι ἢ Κορύβαντες. Πιθανὸν διὰ τοὺς πῖλους καὶ διότι ἀλλαχοῦ (III, 26, 2) κατὰ τὴν παραλιακὴν Πέφνον ἐσημείωσεν ἀγάλματα Διοσκούρων, ἐπίσης ποδιαῖα (ὑψος ἔχοντα ἑνὸς ποδός), περιέπεσεν εἰς ἀπορίαν, διότι βεβαίως γνωρίζει, ὅτι οἱ Διόσκουροι· Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης—οὐδέποτε ἀναφέρονται πλείονες τῶν δύο. Ἀφ' ἐτέρου διαβάζει κανεὶς εἰς τὸν Στράβωνα (X, 472): «Κύρβαντα δὲ τούτων ἑταῖρον (τῶν 9 Τελχίνων) Ἱεραπύτνης ὄντα κτίστην παρὰ τοῖς Ροδίοις πρόσσον παρασχεῖν τοῖς Πρασιῶσι, ὥστε λέγειν, ὡς εἶεν Κορύβαντες δαίμονές τινες Ἀθηναῖς καὶ Ἡλίου παῖδες». Ἡ ὑποψία ἄρα τοῦ Pausanias μὴπως οἱ τρεῖς ποδιαῖοι τῶν λακωνικῶν Πρασιῶν εἶναι Κορύβαντες, ὅταν μάλιστα προσέξωμεν, ὅτι συμπαρίστατο καὶ ἀγαλμα τῆς Ἀθηναῖς, ὑποδεικνύει ὅτι ἐδῶ κατὰ τὸν λιμένα ἔχομεν τὴν αὐτὴν λατρείαν τῶν Κορυβάντων καὶ τῆς μητρὸς Ἀθηναῖς, ὅπως εἰς τὴν Ροδιακὴν Πρόσσον ἢ Βράσσον. Ἄλλ' ἂν δὲν εἶναι ἀπλῆ σύμπτωσης, πῶς ἐξηγεῖται ἡ λατρευτικὴ συμφωνία μεταξὺ τόσον μακρυνῶν τόπων;

Εἰς τὸ ζήτημα ἐπαρκῶς διδακτικὴ εἶναι ἡ ἐκ τοῦ Ἡροδότου (VIII, 73) εἴδησις: οἱ δὲ Κυνούριοι αὐτόχθονες ἐόντες δοκέουσι μῶνοι εἶναι Ἴωνες, ἐκδεδωρίενται δὲ ὑπὸ τε Ἀργείων ἀρχόμενοι καὶ τοῦ χρόνου. Ὅτι εἰ Κυνούριοι ἦσαν Ἴωνες παλαιότερον, γνωρίζομεν πλὴν ἄλλων ἐκ τῆς συμμετοχῆς τῶν Πρασιῶν εἰς τὴν κατὰ μέγα μέρος ἰωνικὴν ἀμφικτιονίαν τῆς Καλαυρείας μὲ ἡγετικὸν θεὸν τὸν Ποσειδῶνα· ἴσως οἱ Ἴωνες τῆς Αἰγιαλείας καὶ οἱ ἀποικισθέντες εἰς Μ. Ἀσίαν ἐνώνοντο ὑπὸ τὸν αὐτὸν θεὸν μὲ τὴν ἐπικλήσιν τοῦ Ἑλικωνίου. Ἠκολούθησεν ὁ ἐκδωρισμὸς τῶν Κυνουρίων μὲ τὴν ἐπικράτησιν τῶν Δωριέων τοῦ Ἀργούς, ἐπικράτησιν ἐκταθεῖσαν καὶ πέραν τῶν θαλασσῶν, ἀφότου γνωστὸν εἶναι, ὅτι κατὰ τὸν 7^{ον} αἰῶνα εἶχεν ἤδη συντελεσθῆ

¹ Πρβλ. MEISTERHANS, Grammatik der attischen Inschriften, 59.

ὁ ἀποικισμὸς τῆς νήσου Ρόδου ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς πελοποννησιακῆς πόλεως. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον, ὅτι κατόπιν ἡ ροδιακὴ λατρεία τῶν Κορυβάντων μετεφέρθη εἰς τὰς μητροπολιτικὰς Βρασιάς. Ἐὰν καὶ τὸ ὄνομα τῆς ροδιακῆς Πράσου ἢ Βράσου μετεφέρθη ἐκ Πελοποννήσου ἀδύνατον εἶναι νὰ διαπιστώσωμεν, ἐπειδὴ Πραισὸς καὶ Πράσος (Στραβ. Χ, 475) ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Κρήτην, μεθ' ἧς οἱ Ρόδιοι διετήρουν πόλλαπλᾶς σχέσεις.

Κατὰ ταῦτα τῆς ἐρεύνης εἶναι, ὅχι ἀχάριστον πόρισμα, ὅτι ἡ πιθανωτάτη ἐρμηνεία τῶν τεσσάρων ἀγαλμάτων ἐστηρίχθη ἐπὶ σημαντικῆς ἱστορικῆς βάσεως καὶ ὅτι ἡ πόλις τῶν Πρασιῶν ἐσχετίζετο μὲ τὴν ὠραίαν μεγάλην νῆσον. Ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλας ἐρεύνας παρέχει ἀφορμὴν ἢ σχετικῶς πλουσία εἰς εἰδήσεις περιγραφὴ τοῦ Πausaniou.

Ὅτι ἡ πόλις παλαιότερον ἐλέγετο Ὀρειᾶται καὶ ἀργότερα μετωνομάσθη εἰς Βρασιάς εἶναι ἀστήρικτη λαϊκὴ ἐτυμολογία ἢ γνώμη ἐγχωρίων λογίων, ποὺ δὲν εἶχον ἐπαρκῆ ἱστορικὴν μόρφωσιν. Ὁ μυθικὸς ἐκβρασμὸς τῆς λάρνακος ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐπέφερον ἀλλαγὴν τοῦ ὀνόματος, ἀλλαγὴν ἄλλως, οὐδέποτε γενομένην. Ἀντίθετα οἱ Ὀρειᾶται σημαίνουν κάτι τὸ πραγματικὸν καὶ πιθανὸν νὰ ὠνομάζετο οὕτω περιφερειακὸς συνοικισμὸς τῆς ἀρχαίας πόλεως. Τὴν ὑπόθεσιν στηρίζει ἐπίγραμμα τοῦ Μουσειοῦ τῆς Σπάρτης, ὅπως τὸ ἠρμήνευσεν ὁ ἐκδότης τῶν Λακωνικῶν ἐπιγραφῶν W. Kolbe (IG, V¹ 723). Εἰς τὸ ἐπιτάφιον ἐπίγραμμα, τοῦ 3^{ου} π.Χ. αἰῶνος, κατὰ μέγα μέρος κατεστραμμένον, ὁμιλεῖ ὁ ἴδιος ὁ πεσὼν πολεμιστὴς καὶ εἰς τὸν 3^{ον} στίχον ἀναφέρει: πατρίς δέ μοι ἔστιν Ὀρειοί. Οἱ Ὀρειοὶ οὗτοι, πόλις πάντως λακωνικὴ, ἐνθυμίζουσι τοὺς Ὀρειάτας κατὰ τὸν Kolbe, ἰσχυριζόμενον πρὸς τούτους, ὅτι ὁ ποιητὴς τοῦ ἐπιγράμματος ἐπροτίμησε τοῦτο χάριν τοῦ μέτρου ἀντὶ τοῦ Βρασιαί.

Ὁ τελευταῖος ἰσχυρισμὸς εἶναι ἄστοχος, ἀλλ' ἡ συσχέτισις πρὸς τοὺς Ὀρειάτας εἶναι ὑποβλητικὴ καὶ ἐνδιαφέρουσα, ἐπειδὴ ἐπιτρέπει νὰ προχωρήσωμεν περισσότερον. Βορείως τοῦ Λεωνιδίου ὑψώνεται τὸ ἀνυδρον ὀροπέδιον τῆς Βασκίνας καὶ κατὰ τὸ δυτικὸν αὐτοῦ ἄκρον—4 ἕως 5 ὥρας ἀπὸ τῆς αὐτῆς πόλεως—εὐρίσκεται ἡ Παλιόχωρα μὲ ἔχνη ἀρχαίου συνοικισμοῦ καὶ λείψανα μεσαιωνικοῦ φρουρίου. Τὴν Παλιόχωρα καλοῦν οἱ Τσάκωνες Ὀρζόντα (νὰ ζᾶμε στὸν Ὀρζόντα=νὰ πᾶμε στὸν Ὀρζόντα) καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα τῆς μεσαιωνικῆς πόλεως ἐχρησίμωσεν εἰς τοὺς ἀρχαίζοντας λογίους τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐπινοήσουν τὸν Ρέοντα καὶ νὰ ἔχωμεν ἤδη κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα (Φραντζῆς) ἢ καὶ παλαιότερον τὴν Ἐπισκοπὴν Πραστοῦ καὶ Ρέοντος. Ὅτι ὁ Ρέων προέρχεται ἐκ παρερμηνείας τοῦ Ὀρζόντα εἶναι ἀναντίρρητον, διότι οὔτε ποταμὸς ἢ ποταμίσκος ὑπάρχει ἐκεῖ που οὔτε ἐκ τοῦ ρέω εἶναι δυνατόν νὰ προῆλθε τὸ τσακωνικὸν ὄνομα¹. Καὶ τότε ἐλκυστικὸν εἶναι νὰ πιστεύωμεν, ὅτι ὁ Ὀρζόντας κατάγεται ἐκ τῶν

¹ Κατὰ τὸν τσάκωνα καὶ τσακωνολόγον, συντάκτην τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας, κ. Ἀθ. Κωστάκη τὸ ρῶ τοῦ ρήματος ἐκφέρεται ὡς ὄ, π.χ. ἄ κουνία ἐνὶ ὄῆ, τὸ λουππάι ἐνὶ ὄῆοντα.

Ὁρειῶν τοῦ λακωνικοῦ ἐπιγράμματος. Ἐκ τοῦ Ὁρειοῖ ἢ τοῦ Ὁρεοῦ προῆλθον οἱ γνωστοὶ Ὁρειᾶται, ποὺ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλέγοντο καὶ Ὁρε(ι)ῶται, ὅθεν ὁ Ὁρεώτης, Ὁρζόντας.

Ἀνωτέρω ὠνομάσαμεν περιφερειακὸν συνοικισμὸν τοὺς Ὁρειοὺς ἢ Ὁρειάτας. Τοῦτο δὲν εἶναι μοναδικόν. Εἰς ἀπόστασιν 4 ὥρῶν ἀπὸ τῶν Πρασιῶν ὑπῆρχεν ὁ Τυρός, εἰς ἕσσην περίπου ἀπόστασιν ΒΔ ἢ Γλυππία ἢ οἱ Γλυμπεῖς τοῦ Πολυβίου, 1 ὥραν νοτίως ἢ Πολίχνα, πόλιστα ποὺ ἀδύνατον εἶναι νὰ ἦσαν ἄσχετα πρὸς τὴν ὀνομαστὴν ἀρχαίαν πόλιν τῶν Πρασιῶν ἢ Βρασιῶν. Ὅπως γνωρίζομεν ἐκ πολλῶν παραδειγμάτων, ἐκάστη ἀξία τοῦ ὀνόματος πόλις μὲ τὴν γνωστὴν εἰς τὴν Ἀρχαιότητα σημασίαν τοῦ ἰδιαίτερου κράτους ἢ κρατιδίου, ποτὲ δὲν περιωρίζετο εἰς ἓνα μόνον συνοικισμὸν, ἀλλ' ἦτο ἀνάγκη νὰ περιβάλλεται μὲ ἰκανὴν ἔκτασιν γῆς, ὅπου θὰ ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι περιφερειακαὶ ἢ καὶ πόλεις ἀνεξάρτητοι παλαιότερον, ὑποταχθεῖσαι κατόπιν καὶ διατηροῦσαι κάποιαν αὐτοτέλειαν (πρβλ. Ἐλευσίνα καὶ Σαλαμίνα). Ἔτσι κατὰ τοὺς ὑστέρους χρόνους τῆς προΐουσης παρακμῆς καὶ πτωχείας—ἤδη πρὸ τοῦ Αὐγούστου, ἀντὶ τῶν Πρασιῶν συνετέλουν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Καλαυρείας οἱ Λακεδαιμόνιοι, Στραβ. 374—ὁ Πausanίας ἀποσιωπῶν ἐντελῶς τὸν Τυρόν, τὴν Πολίχναν, τοὺς Ὁρειοὺς καὶ μνημονεύων ὡς κόμην τὴν Γλυππίαν¹ ἀσχολεῖται μόνον μὲ τὴν λατρείαν καὶ μυθολογίαν τῶν Βρασιῶν, τῆς ἐσχάτης, ὡς λέγει, πόλεως τῶν Ἐλευθερολακόνων.

Κατὰ ταῦτα εὐνόητον εἶναι νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἡ περιοχὴ τῶν Βρασιῶν ἐξετείνετο πρὸς βορρᾶν μέχρι τῆς Θυρεάτιδος. Ἄλλ' ἔχομεν καὶ ἐκ τῆς γραπτῆς παραδόσεως κάποιαν ἀξίαν προσοχῆς ἔνδειξιν. Ὁ Σχολιαστῆς εἰς Διον. Περιηγ. (C. Müller, Geogr. Graeci, II 447) σημειώνει: κατὰ τὸν Ἀρκάδος θάνατον. . Ἐλατος μὲν ἔσχε μοῖραν Ὁρχομενόν, Μαντίνειαν καὶ τὴν Κυνουριακὴν, ἣτις Θυρέα καὶ Ἀνθήνην καὶ τὰ περὶ τοὺς καλουμένους Πραίους, Ἀφείδας δὲ κτλ. Τί ἦσαν οἱ καλούμενοι Πραῖοι; Ὁ παλαιὸς Müller ἀνέγνωσεν Ἀνιγραίους, πρᾶγμα ἀπίθανον. Πιθανωτέρα κατὰ πολὺ εἶναι ἡ πρότασις τοῦ Hiller (IG, V² Proleg. VIII, 3) νὰ ἀναγνώσωμεν Πραίους, Πρασίους. Ὅθεν Πράσιοι ἐκαλοῦντο οἱ κατὰ τὰς Πρασιάς τόποι νοτίως τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ἀγ. Ἀνδρέα καὶ εἰς τὴν εἰκασίαν φαίνεται πὼς ἀνταποκρίνεται ὁ μεσαιωνικὸς Πραστός. Ἄλλὰ περὶ τούτων ἄλλοτε περισσότερα.

¹ Πρβλ. ἕσα ἔγραψα εἰς Ἀθηνᾶς τόμ. III, 553 καὶ ἰδίως εἰς τὰ ΠΑΕ, 1911, 276 κέ. Ἄν ὁ Πaus. σιωπᾷ, ὅμως ἡ λαϊκὴ παράδοσις διετήρησε τὰ ἀρχαῖα τοπωνύμια: τοὺς Γλυμπεῖς τοῦ Πολυβίου (=Γλυππία Πaus.) Λύμπια καὶ τσακ. Λύγοια, τὴν Πολίχναν ὡς Πούλιθρα, τσακ. Πούλιχρε. Περὶ τοῦ Τυροῦ εἴπομεν ἀνωτέρω.